

Datum

2019-10-15

Vår referens

Jonas Magnusson

Enhetschef

Jonas.Magnusson@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Överenskommelse om Idéburet offentligt partnerskap Crossroads och vinternatt ASN-2019-14612

Sammanfattning

Malmö stad, Skåne stadsmission och Malmö pingstförsamling har sedan 2014 samverkat kring målgruppen EU-medborgare i social och ekonomisk utsatthet. Sedan januari 2016 finns ett formaliserat avtal om idéburet offentligt partnerskap mellan Stiftelsen Skåne Stadsmission, Malmö Pingstförsamling och Malmö Stad gällande insatserna Crossroads och Vinternatt. Crossroads är en öppen verksamhet vid Nobeltorget dit utsatta vuxna EU-medborgare under vistelse i Malmö kan vända sig för att få sina mest grundläggande behov tillgodosedda. Vinternatt är ett tillfälligt natthärbärge med 40 sovplatser som bedrivs av Malmö Pingstförsamling.

EU-medborgare som inte kan försörja sig har rätt till en individuell prövning av det akuta behovet - om detta inte kan tillgodoses på annat sätt. Socialtjänstens ansvar är i dessa fall begränsat till stöd och hjälp i akuta situationer när personen vistas i kommunen.

Förvaltningens bedömning, utifrån föregående års statistik från verksamheterna, är att behovet av insatser för individer i målgruppen är fortsatt stort. Om överenskommelsen inte förlängs är tänkbara konsekvenser ökade kostnader för nödbistånd för förvaltningen, samt att det behov av stöd och rådgivning – som idag tillgodoses av Crossroads – skulle behöva söras för av offentliga verksamheter och myndigheter.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner förslaget till överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap avseende Crossroads och Vinternatt
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden uppdrar åt förvaltningsdirektören att underteckna överenskommelsen.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse ASN 20191030 - Överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap Crossroads och vinternatt
- Idéburet offentligt partnerskap Crossroads och Vinternatt

Beslutsplanering

ASN presidieberedning 2019-10-09

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2019-10-17

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2019-10-30

Beslutet skickas till

Stiftelsen Skåne Stadsmission

Malmö Pingstförsamling

Ärendet**Bakgrund**

Malmö stad, Skåne stadsmission och Malmö pingstförsamling har sedan 2014 samverkat kring målgruppen EU-medborgare i social och ekonomisk utsatthet. Ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) kring Crossroads och Vinternatt formaliserade mellan sociala resursförvaltningen, Skåne Stadsmission och Malmö Pingstförsamling under 2016 (SRN-2016-3115). Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutade 2017-10-27 att godkänna en överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap mellan arbetsmarknads- och socialförvaltningen, Skåne Stadsmission och Malmö Pingstförsamling kring verksamheterna Crossroads och Vinternatt för verksamhetsåret 2017-2018.

Vinternatt och Crossroads är insatser som utgör ett komplement till socialtjänstens insatser för målgruppen. Partnerskapet har fungerat väl. Erfarenheterna från samverkan har visat att många EU-migranter som befinner sig i Malmö behöver akut hjälp med tak över huvudet, mat och rådgivning.

Kommunens och socialtjänstens ansvar för EU-medborgare

EU-medborgare har rätt att vistas i ett annat EU-land utan annat krav än att kunna uppvisa giltig legitimation. De ska klara sin egen försörjning utan att vara en orimlig belastning för socialförsäkringssystemet i det land de besöker. EU-medborgare som vistas tillfälligt i staden och inte kan försörja sig har rätt till en individuell prövning av det akuta behovet - om detta inte kan tillgodoses på annat sätt. Socialtjänstens ansvar är i dessa fall begränsat till stöd och hjälp i akuta situationer när personen vistas i kommunen. Det handlar om att personer inte ska frysa, svälta, sakna tillgång till tak över huvudet för natten, ha förutsättningar för att kunna sköta en grundläggande hygien och dylikt.

Utifrån den i Barnkonventionen formulerade principen om barnets bästa har kommuner en skyldighet att säkerställa att alla barn i möjligaste mån har det lika bra. Barn ska, i de fall det bedöms lämpligt, kunna beviljas bistånd till en skälig levnadsnivå. Utifrån principen om barnets bästa kan det innebära att barn beviljas bistånd medan deras föräldrar enbart beviljas nödhjälp. Bistånd till barnen kan beviljas med upp till riksnorm. Med hänsyn till barns bästa kan även bistånd beviljas till en rimlig boendekostnad som utgår från barnets behov.

Sammanfattning av partnerskapet

Parterna har mot bakgrunden som beskrivits ovan arbetat fram ett nytt avtal kring idéburet offentligt partnerskap avseende verksamheterna Crossroads och Vinternatt. Målet med

partnerskapet är att tillsammans verka för att utsatta EU-medborgare som tillfälligt vistas i Malmö kan erbjudas en service som tillgodoser de mest grundläggande behoven. Det innebär att förhindra nöd genom tillgång till mat, tak över huvudet för natten och ge förutsättningar för att personer ska kunna sköta en grundläggande hygien. Insatserna kompletteras med rådgivning, stöd och informationsinsatser med fokus på målgruppens behov.

Målgruppen för partnerskapet är EU-medborgare i en socialt och ekonomisk utsatt situation som tillfälligt vistas i Malmö med begränsade lagliga rättigheter till socialt stöd. EU-medborgare innefattar personer från samtliga medlemsländer inom EU. Målgruppen omfattar även tredjelandsmedborgare, personer med medborgarskap i ett land utanför EU men som har fått uppehållstillstånd i ett EU-land.

Partnerskapet ska bygga på respekt för varandras olika förutsättningar, öppenhet och dialog som karaktäriseras av ömsesidig tillit, lyhördhet, förståelse. Även långsiktighet, transparens och acceptans för kritik är centrala i värdegrunden som detta avtal vilar på. Vidare bygger överenskommelsen på varsam och respektfull hantering av de medel som möjliggör verksamheten.

Det offentliga stöd som möjliggör partnerskapet utgår ifrån Malmö stads regler och riktlinjer för Malmö stads stöd till idéburen sektor.

Crossroads

Crossroads är en öppen verksamhet vid Nobeltorget dit utsatta vuxna EU-medborgare under vistelse i Malmö kan vända sig för att få sina mest grundläggande behov tillgodosedda. På Crossroads finns möjlighet till frukost, dusch och tvätt/byte av kläder. Crossroads har öppet alla förmiddagar i veckan. Via Stadsmissionshälsan kan även viss medicinsk hjälp erbjudas.

Crossroads erbjuder också rådgivning och stöd under eftermiddagarna, där information om rättigheter och skyldigheter ges samt kontakt till andra organisationer och myndigheter kan förmedlas. Särskilt fokus läggs på att skapa möjlighet till arbete.

I verksamheten finns rumänsk- och romanitalande personal. Genom att även ha volontärer i verksamheten möjliggörs även tillgång till andra språkkompetenser.

Crossroads bedrivs i Malmö stads förhyrda lokaler på Amiralsgatan 81. Ett särskilt upplåtelseavtal samt avstående från besittningsrätt kommer att upprättas vilket reglerar parternas förhållande och ansvar i detta avseende. Nytt upplåtelseavtal kommer att tecknas under 2020.

Skåne stadsmission har i samarbete och efter överenskommelse med arbetsmarknads- och socialförvaltningen möjlighet att, vid otjänlig väderlek, klass 2 varning eller vid nattkyla understigande -5 grader, öppna bemannad värmestuga nattetid för EU- medborgare. Särskild överkommen ekonomisk ersättning utgår för de nätter då öppethållande sker. Skåne Stadsmission fakturerar Arbetsmarknads och socialförvaltning för öppethållande i efterskott.

Vinternatt

Malmö Pingstförsamling ska genom verksamheten Vinternatt Malmö erbjuda nattplatser för 40 personer per natt. Genom verksamheten kan utsatta EU-medborgare erbjudas tillfällig sovplats inomhus under vintermånaderna, perioden 2020-01-01 till 2020-03-31. Boendet är inte ett bistånd utifrån en individuell prövning enligt socialtjänstlagen, utan en service dit människor i en

akut situation kan vända sig. Verksamheten är öppen mellan kl 20.00 och 07.00, med bemanning mellan 19.00 och 07.30. Social jour kan boka plats i mån av tillgång efter kontakt med personalen på Vinternatt. Malmö Pingstförsamling ansvarar också för städning, tvätt av sängkläder och förberedelse av måltider.

Natthärbärge ska betraktas som en tillfällig lösning för att förhindra nöd. Barnfamiljer ska inte hänvisas till boendet.

Stadsmissionens verksamhet, Crossroads ansvarar för fördelningen av nattplatser på vinterhärbärget, Vinternatt Malmö. I funktionens ansvar ligger att möta målgruppen, bedöma behovet hos den enskilde och utifrån detta bevilja nattplatser, informera om boendet samt administrera inbokning. Malmö Pingstförsamling ansvarar för övernattningsstatistik samt att tider, regler, lokalisering och övrig information ska finnas tillgänglig på relevanta språk. Vid inbokning ska identitet styrkas så långt detta är möjligt. Syftet är att tillgodose att det är inbokad person som får platsen och att undvika försäljning av platser. De boende betalar 15 kr per natt för boendet.

Platserna är till för vuxna i målgruppen och då främst till de som har minst möjlighet att hitta annat lämpligt boende för natten. Särskilt ska gravida, sjuka och personer med dåligt hälsotillstånd prioriteras. Personal på Vinternatt Malmö ansvarar för att informera Inbokningen om de uppmärksammat särskilda behov bland de som sovit på boendet under natten.

Härbärgesplatserna är till för vuxna och barnfamiljer ska inte hänvisas dit. Om inbokningen kommer i kontakt med barnfamiljer ska Social jour kontaktas.

Ekonomi

Crossroads finansieras gemensamt av arbetsmarknads- och socialförvaltningen och Skåne Stadsmission för avtalsperioden i enlighet med denna överenskommelse. Som en del av partnerskapet ingår egenfinansiering från Skåne Stadsmission i form av externa gåvogivare. Skåne Stadsmission rekryterar volontärer som arbetar i verksamheten. Besökarna får också ta del av Skåne Stadsmissions övriga verksamheter, t ex stadsmissionshälsan, kläder och hygienprodukter från Skåne stadsmissions gåvoinlämning och secondhandverksamhet.

Malmö stad finansierar kostnader för personal, råvaror till mat och vissa förbrukningsvaror med ett maxbelopp på 2 500 000 exklusive lokalhyra för perioden 2020-01-01 till 2020-12-31.

Vinternatt finansieras gemensamt av arbetsmarknads- och socialförvaltningen och Skåne Stadsmission för avtalsperioden i enlighet med denna överenskommelse. Som en del av partnerskapet ingår egenfinansiering från Malmö Pingstförsamling i form av volontärer och vissa löpande mat och driftskostnader. Malmö stad finansierar kostnader för personal, lokalhyra, väktare mat och vissa förbrukningsvaror samt löpande driftskostnader med ett maxbelopp på 1 400 000 för perioden 2020-01-01 till 2020-03-31.

Avtalsperiod

Överenskommelsen om Crossroads gäller för perioden 2020-01-01 till 2020-12-31.

Överenskommelsen upphör därefter utan krav på föregående uppsägning såvida inte avtalet

förlängs enligt nedan.

Överenskommelsen gällande Vinternatt Malmö för perioden 2020-01-01 till 2020-03-31. Överenskommelsen upphör därefter utan krav på föregående uppsägning såvida inte avtalet förlängs enligt nedan.

Överenskommelsen kan förlängas med 1+1 år. Båda parter ska skriftligen godkänna en sådan förlängning av överenskommelsen.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen anser att besöksstatistik från Vinternatt och Crossroads vittnar om behovet av insatser för att tillgodose de akuta behoven hos utsatta och fattiga EU-medborgare som vistas tillfälligt i Malmö. Vinternatt hade under vintern 2019 med sina 40 sovplatser en genomsnittlig beläggning på 86 %. Crossroads hade genom sin rådgivningsverksamhet under 2018 dokumenterat 962 rådgivningstillfällen. Civilsamhällets organisationer har också vid dialogmöten och kontakt med förvaltningen återkommande synliggjort målgruppens utsatthet.

Mot bakgrund av socialtjänstens begränsade möjligheter att bedriva verksamhet för målgruppen bedömer förvaltningen att en överenskommelse med det civila samhällets organisationer skapar möjlighet att minska lidande och nöd. Många av de utsatta och fattiga EU-migranter som kommer till Sverige har felaktig information och delvis orealistiska förväntningar kring vilken tillvaro de kan förvänta sig här. Förvaltningens bedömning är att Crossroads fyller en viktig funktion genom sin samhällsvägledning och att verksamheten fungerar avlastande för andra myndigheter och samhällsaktörer.

Det offentliga stöd som möjliggör partnerskapet utgår ifrån Malmö stads regler och riktlinjer för Malmö stads stöd till idéburen sektor. Riktlinjerna stipulerar att bidrag endast kan ges till verksamhet som har stadgar antagna på årsmöte, fungera enligt demokratiska principer och vara icke vinstdriven. Stiftelser och trossamfund kan inte bedömas möta dessa krav. I de fall verksamheten bedöms som synnerligen angelägen och lokalt etablerad i Malmö kan det emellertid enligt arbetsmarknads- och socialnämnden riktlinjer för organisationsbidrag inom det sociala området göras undantag för bidrag till stiftelser och trossamfund. Förvaltningen bedömer att detta undantag gäller för överenskommelsen.

Ekonomiska konsekvenser

Som beskrivits ovan har personer som vistas i Sverige utan tillstånd rätt till hjälp i akuta situationer, för att säkerställa att ingen fryser, svälter, saknar tak över huvudet eller inte kan sköta en grundläggande hygien. Detta är reglerat i Europakonventionen och i Socialtjänstlagen. Detta innebär att Socialnämnden inte har något långtgående ansvar och förvaltningens budget är anpassad efter detta uppdrag.

För många individer kan de mest grundläggande behoven idag tillgodoses genom verksamheterna Vinternatt och Crossroads. De kommunala skyldigheterna gentemot individer som vistas i kommunen kvarstår, och beslut om att inte förlänga överenskommelsen skulle medföra att dessa skyldigheter måste fullgöras på annat sätt. Förvaltningens bedömning är att antalet nödprövningar hos socialtjänsten skulle öka ytterligare och att behovet av samhällsvägledning och möjlighet att tillgodose basala behov, som idag bedrivs av Crossroads, skulle behöva sörjas för av offentliga verksamheter och myndigheter.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen prognostiserar ett underskott för 2019 och arbetar aktivt med åtgärder för en budget i balans. Budget för år 2020 är inte fastställd, men med hänsyn till innevarande års underskott bedömer förvaltningen det inte som möjligt att finansiera överenskommelsen inom befintlig budgetram för arbetsmarknads- och socialnämnden utan att riskera ett underskott. I det fall överenskommelsen godkänds kommer arbetsmarknads- och socialförvaltningen löpande att i dialog med överenskommelsen parter se över vilka kostandsanpassningar som är möjliga.

Arbetet med socialt och ekonomiskt utsatta EU-medborgare har under perioden 2015-2017 finansierats genom att social resursförvaltningen avropat medel från Kommunstyrelsen.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen förslår nämnden att godkänna överenskommelsen.

Ansvariga

Katarina Lindeberg Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef